

Інформаційна довідка щодо досвіду деяких європейських держав у сфері нормативно-правового та стратегічного забезпечення хімічної, біологічної, радіологічної та ядерної (CBRN) безпеки*

Анотація. В інформаційній довідці узагальнено питання нормативно-правового і стратегічного забезпечення хімічної, біологічної, радіологічної та ядерної (CBRN) безпеки в деяких державах-членах Європейського Союзу (Фінляндії, Німеччині та Франції). Проаналізовано особливості правового регулювання CBRN-безпеки, а також підходи до формування державної політики у цій сфері. Окреслено ключові моделі організації CBRN-безпеки та їх інституційні особливості, можливості застосування в Україні.

Ключові слова: хімічна безпека, біологічна безпека, радіаційна безпека, ядерна безпека, CBRN-безпека.

Вступ

У сучасних умовах трансформації безпекового середовища питання протидії хімічним, біологічним, радіологічним та ядерним (далі – CBRN) загрозам набувають комплексного й міжсекторального характеру, що потребує ефективного поєднання нормативно-правових і стратегічних механізмів реагування. Держави-члени Європейського Союзу формують різні підходи до організації CBRN-безпеки, які відображають особливості їх правових систем, інституційної архітектури та моделей управління ризиками. У цьому контексті порівняльно-правовий аналіз досвіду держав-членів ЄС є важливим для виявлення ключових тенденцій правового регулювання та стратегічного планування у зазначеній сфері.

Європейський Союз розглядає CBRN-безпеку як один із базових елементів системи колективної безпеки, що знайшло своє відображення у Плані дій ЄС у сфері хімічного, біологічного, радіаційного та ядерного захисту 2009 року¹, що був оновлений у 2017 році². Зазначений документ має рамковий характер і визначає узгоджені підходи для держав-членів та партнерів у сфері запобігання, виявлення, підготовки та реагування на CBRN-інциденти. У 2021 році відбулася важлива трансформація підходу ЄС до CBRN-безпеки, яка полягала не в окремому оновленні Плану дій, а в інституційній інтеграції CBRN-спроможностей у компонент Механізму цивільного захисту ЄС – rescEU (стратегічний резерв ЄС, який складається зі спроможностей для авіаційного гасіння лісових пожеж, медичної авіаційної евакуації, екстрених медичних команд, а також створення запасів медичного обладнання та/або засобів індивідуального захисту)³.

¹ EU action plan on chemical, biological, radiological and nuclear security. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=LEGISSUM%3Ajl0030>

² Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions. Action Plan to enhance preparedness against chemical, biological, radiological and nuclear security risks. URL: https://encircle-cbrn.eu/wp-content/uploads/2017/04/CELEX_52017DC0610_EN_TXT.pdf

³ Commission Implementing Decision (EU) 2021/88 of 26 January 2021 amending Implementing Decision (EU) 2019/570 as regards rescEU capacities in the area of chemical, biological, radiological and nuclear incidents (notified under document C(2021) 313) (Text with EEA relevance). URL: https://eur-lex.europa.eu/eli/dec_impl/2021/88/oj/eng

У Верховній Раді України зареєстровано законопроект «Про внесення змін до Закону України «Про національну безпеку України» щодо впровадження Стратегії хімічної, біологічної, радіаційної та ядерної безпеки» (реєстр. № 15128 від 03.04.2026)⁴, метою якого є удосконалення правового регулювання у сфері національної безпеки України шляхом визначення правових засад розроблення, схвалення та реалізації Стратегії хімічної, біологічної, радіаційної та ядерної безпеки, а також уточнення термінології, пов'язаної з хімічними, біологічними, радіологічними та ядерними інцидентами та агентами. Адже чинна нормативно-правова база не містить окремого стратегічного документа, що охоплює всі зазначені сфери та визначає комплекс цілей, завдань, механізмів, індикаторів і відповідальних суб'єктів державної політики⁵. З огляду на застарілість і фрагментарність законодавства щодо CBRN-безпеки, існує об'єктивна необхідність у вивченні питань стратегічного врегулювання хімічної, біологічної, радіаційної і ядерної безпеки та закордонного досвіду унормування відповідних стратегій.

Отже, актуальність проведеного аналізу зумовлена необхідністю систематизації підходів держав-членів ЄС до забезпечення CBRN-безпеки в умовах зростання комплексних загроз безпеці та посилення вимог до стійкості критичної інфраструктури. Узагальнення відповідного досвіду має значення для формування цілісного уявлення про моделі нормативно-правового та стратегічного регулювання у сфері CBRN-безпеки, а також може бути використано для подальшого розвитку національної політики, спрямованої на вдосконалення системи запобігання та реагування на відповідні ризики у контексті євроінтеграційних процесів.

Принагідно зазначимо, що у плані роботи Дослідницької служби Верховної Ради України на 2026 рік передбачено підготовку Путівника по законодавству щодо CBRN-безпеки в Україні.

Основна частина

Нормативно-правове забезпечення CBRN-безпеки в різних державах, зокрема й європейського простору, характеризується відсутністю уніфікованого, комплексного спеціального закону та реалізується через систему взаємопов'язаних галузевих законодавчих актів, що охоплюють окремі види загроз, а також загальні механізми реагування на надзвичайні ситуації.

Фінляндія, Німеччина та Франція у цьому дослідженні обрані як репрезентативні приклади різних моделей нормативно-правового та стратегічного забезпечення CBRN-безпеки в державах-членах ЄС із високим рівнем інституційного розвитку у сфері національної безпеки.

Законодавче забезпечення *біологічної безпеки* у всіх трьох державах пов'язане із регулюванням системи охорони здоров'я та протиепідемічного захисту. У **Фінляндії** воно здійснюється через Закон про інфекційні

⁴ Проект Закону про внесення змін до Закону України «Про національну безпеку України» щодо впровадження Стратегії хімічної, біологічної, радіаційної та ядерної безпеки. URL: <https://itd.rada.gov.ua/billinfo/Bills/Card/69779>

⁵ Пояснювальна записка до проекту Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про національну безпеку України» щодо впровадження Стратегії хімічної, біологічної, радіаційної та ядерної безпеки». URL: [blob:https://itd.rada.gov.ua/0e5f0427-7f5b-4c56-9d7e-8c8285d80354](https://itd.rada.gov.ua/0e5f0427-7f5b-4c56-9d7e-8c8285d80354)

захворювання 2016 року⁶ та Закон про охорону здоров'я 1994 року⁷. Питання захисту працівників від небезпечних біологічних та хімічних агентів додатково врегульовані Законом про охорону праці 2002 року⁸. У **Німеччині** ключову роль відіграє Закон про профілактику та боротьбу з інфекційними захворюваннями людини 2000 року⁹ у поєднанні з Постановою Федерального уряду Німеччини про безпеку та охорону здоров'я під час поводження з біологічними агентами 2013 року¹⁰, яка регламентує класифікацію біологічних агентів, а також умови та вимоги до безпеки працівників під час поводження з ними. У **Франції** питання біологічної безпеки переважно інтегровані до Кодексу громадського здоров'я¹¹, який, зокрема, встановлює правові засади запобігання та протидії інфекційним захворюванням, визначає санітарно-епідеміологічні заходи та повноваження органів державної влади у сфері охорони здоров'я щодо контролю біологічних ризиків, а також додатково до Кодексу про працю¹² в частині регулювання умов роботи з небезпечними біологічними матеріалами.

Правове регулювання *хімічної безпеки* у **Фінляндії** здійснюється Законом про хімічні речовини 2013 року¹³ та Законом про безпечне поводження з небезпечними хімічними речовинами та вибуховими матеріалами 2005 року¹⁴. Додатково питання транспортування вибухових, пожежонебезпечних, радіаційних або токсичних речовин врегульовані Законом про перевезення небезпечних вантажів 1994 року¹⁵. У **Німеччині** основним нормативно-правовим актом у цій сфері виступає Закон про захист від небезпечних речовин 1980 року¹⁶, який встановлює загальні вимоги до обігу, класифікації та маркування хімічних речовин. У **Франції** хімічна безпека регулюється переважно нормами Екологічного кодексу¹⁷, який охоплює питання обігу небезпечних речовин, управління промисловими ризиками (зокрема, об'єктами підвищеної небезпеки), а також екологічного контролю за їх використанням. Кодекс про працю встановлює вимоги щодо захисту працівників під час поводження з небезпечними хімічними речовинами.

У сфері *радіологічної та ядерної безпеки* спостерігається поєднання рамкового та спеціалізованого регулювання. У **Фінляндії** відповідна сфера врегульована Законом про ядерну енергетику 1987 року¹⁸, який встановлює

⁶ Tartuntatautilaki (1227/2016). URL: <https://www.finlex.fi/en/legislation/collection/2016/1227>

⁷ Terveysturvallisuuslaki (763/1994). URL: <https://www.finlex.fi/en/legislation/collection/1994/763>

⁸ Työturvallisuuslaki (738/2002). URL: <https://www.finlex.fi/fi/lainsaadanto/saaduskokoelma/2002/738>

⁹ Gesetz zur Verhütung und Bekämpfung von Infektionskrankheiten beim Menschen (Infektionsschutzgesetz - IfSG). URL: <https://www.gesetze-im-internet.de/ifsg/BJNR104510000.html#BJNR104510000BJNG000100310>

¹⁰ Verordnung über Sicherheit und Gesundheitsschutz bei Tätigkeiten mit Biologischen Arbeitsstoffen (Biostoffverordnung - BioStoffV). URL: https://www.gesetze-im-internet.de/biostoffv_2013/BJNR251410013.html#BJNR251410013BJNG000100000

¹¹ Code de la santé publique. URL: https://www.legifrance.gouv.fr/codes/texte_lc/LEGITEXT000006072665/

¹² Code du travail. URL: https://www.legifrance.gouv.fr/codes/texte_lc/LEGITEXT000006072050/

¹³ Kemikaalilaki (599/2013). URL: <https://www.finlex.fi/en/legislation/2013/599>

¹⁴ Laki vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käsittelyn turvallisuudesta (390/2005). URL: <https://www.finlex.fi/fi/lainsaadanto/2005/390>

¹⁵ Laki vaarallisten aineiden kuljetuksesta (719/1994). URL: <https://www.finlex.fi/fi/lainsaadanto/saaduskokoelma/1994/719>

¹⁶ Gesetz zum Schutz vor gefährlichen Stoffen (Chemikaliengesetz - ChemG). URL: <https://www.gesetze-im-internet.de/chemg/BJNR017180980.html#BJNR017180980BJNG000105377>

¹⁷ Code de l'environnement. URL: https://www.legifrance.gouv.fr/codes/texte_lc/LEGITEXT000006074220/

¹⁸ Ydinenergiainlaki (990/1987). URL: <https://www.finlex.fi/en/legislation/1987/990>

правові засади використання ядерної енергії та забезпечення ядерної безпеки, а також Законом про радіаційну безпеку 2018 року¹⁹, що регламентує поведження з джерелами іонізуючого випромінювання і визначає систему радіаційного захисту. У *Німеччині* регулювання радіологічної безпеки забезпечується Законом про захист від шкідливого впливу іонізуючого випромінювання 2017 року²⁰, що встановлює правові засади радіаційного захисту, включаючи регулювання впливу іонізуючого випромінювання, систему моніторингу та заходи реагування на радіаційні інциденти. Тоді як питання забезпечення ядерної безпеки закріплюються Законом про мирне використання ядерної енергії та захист від її небезпек 1959 року²¹, який визначає порядок використання ядерної енергії, встановлює вимоги щодо захисту життя, здоров'я та майна від ядерних загроз та іонізуючого випромінювання, положення про відшкодування завданої ними шкоди, запобігання загрозам внутрішній і зовнішній безпеці Німеччини, а також забезпечення виконання міжнародних зобов'язань у сфері ядерної енергетики та радіаційного захисту. Радіологічна та ядерна безпека у *Франції* регулюються нормами кількох кодексів. Зокрема, положення щодо радіаційного захисту населення закріплені у Кодексі громадського здоров'я, тоді як питання ядерної безпеки, а також створення та функціонування ядерних установок визначаються Екологічним кодексом.

Узагальнюючи підходи Фінляндії, Німеччини та Франції до стратегічного забезпечення СБРN-безпеки, доцільно виділити дві базові моделі формалізації державної політики у цій сфері – *стратегічно-спеціалізовану* та *інтегровану*.

Перша модель характеризується наявністю окремого рамкового стратегічного документа й представлена у *Фінляндії* та *Німеччині*. Так, у Фінляндії комплексним рамковим документом, спрямованим на формування цілісної системи запобігання, готовності та реагування на СБРN-загрози в умовах сучасного безпекового середовища, є Стратегія протидії хімічним, біологічним, радіологічним, ядерним загрозам та загрозам, пов'язаним із вибуховими речовинами, 2024 року (далі – Стратегія)²², опублікована Міністерством оборони держави. Основною метою документа є забезпечення достатнього рівня національних спроможностей та готовності до протидії СБРN-загрозам шляхом координації діяльності міністерств, відомств та інших суб'єктів як на індивідуальному, так і на колективному рівнях.

Стратегія закріплює обов'язок держави забезпечити готовність до реагування на СБРN-інциденти, а також до запобігання як техногенним аваріям, так і навмисному застосуванню СБРN-засобів державними чи недержавними суб'єктами. При цьому ключовими цілями визначено захист населення, а також забезпечення спроможності військових формувань та інших органів державної влади функціонувати в умовах СБРN-впливу. Таким чином, Стратегія поєднує

¹⁹ Säteilylaki (859/2018). URL: <https://www.finlex.fi/en/legislation/2018/859>

²⁰ Gesetz zum Schutz vor der schädlichen Wirkung ionisierender Strahlung. URL: <https://www.gesetze-im-internet.de/strlsg/BJNR196610017.html#BJNR196610017BJNG000100000>

²¹ Gesetz über die friedliche Verwendung der Kernenergie und den Schutz gegen ihre Gefahren (Atomgesetz). URL: <https://www.gesetze-im-internet.de/atg/BJNR008140959.html>

²² CBRNE-strategy 2024. Publications of the Ministry of Defence 2024:4. URL: <https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/server/api/core/bitstreams/65ccab40-0787-478d-babe-493329cff71a/content>

елементи цивільного захисту, національної безпеки та оборонної політики, що свідчить про її міжсекторальний характер.

Важливим елементом Стратегії є інституціоналізація міжвідомчої координації, яка реалізується через діяльність спеціалізованого координаційного органу – Національного комітету з питань хімічних, біологічних, радіологічних, ядерних та вибухових загроз, а також пов'язаних з ним експертних структур. Саме ці інституції забезпечують розроблення, узгодження і моніторинг реалізації стратегічних цілей, а також формування узгоджених підходів до планування і реагування.

Стратегія також інтегрує національну систему CBRN-захисту у ширший міжнародний безпековий контекст, передбачаючи її взаємодію з механізмами НАТО та Європейського Союзу. Зокрема, підкреслюється, що фінські органи державної влади беруть участь у розвитку CBRN-оборони як складової колективної системи безпеки НАТО.

Основним стратегічним документом Німеччини у сфері забезпечення CBRN-безпеки є Концепція рамкової програми для захисту від хімічних, біологічних, радіологічних та ядерних загроз 2014 року (далі – Концепція)²³ Федерального відомства цивільного захисту та допомоги при катастрофах. Цей документ ґрунтується на положеннях Федерального закону про цивільний захист та ліквідацію наслідків стихійних лих від 25 березня 1997 року, зі змінами від 2 квітня 2009 року²⁴, а також на законодавстві федеральних земель у сфері захисту від катастроф.

Концепція має системоутворюючий, координаційний і стандартизуючий характер і спрямована на формування єдиного розуміння завдань і механізмів реагування на CBRN-загрози у межах багаторівневої системи публічного управління (федерація – землі – муніципалітети). Її ключовим призначенням є встановлення узгоджених підходів до організації, оснащення та підготовки сил цивільного захисту, а також визначення необхідних спроможностей, які повинні забезпечувати ефективне реагування на CBRN-інциденти.

Концепцією передбачено перелік функціональних спроможностей, які мають бути сформовані у сфері CBRN-захисту, до яких віднесено, зокрема, індивідуальний та колективний CBRN-захист, CBRN-розвідку, заходи з деконтамінації, виконання спеціалізованих завдань у межах управління кризовими ситуаціями, а також забезпечення медичного та психосоціального захисту в умовах CBRN-загроз і надзвичайних ситуацій. Окремим функціональним блоком визначено заходи, спрямовані на формування та підтримання спроможності населення до самозахисту в умовах CBRN-інцидентів. Реалізація зазначеного блоку передбачає як обов'язкову умову здійснення уповноваженими органами державної влади заходів щодо комунікації

²³ Rahmenkonzeption für den CBRN-Schutz (ABC-Schutz). URL: https://www.bbk.bund.de/SharedDocs/Downloads/DE/Mediathek/Publikationen/CBRN/rahmenkonzeption-cbrn-schutz.pdf?__blob=publicationFile&v=7

²⁴ Gesetz über den Zivilschutz und die Katastrophenhilfe des Bundes (Zivilschutz- und Katastrophenhilfegesetz - ZSKG). URL: https://www.bmi.bund.de/SharedDocs/downloads/DE/gesetzestexte/zivilschutzgesetz.pdf?__blob=publicationFile&v=2

з населенням під час виникнення кризових ситуацій, включно з функціонуванням системи оповіщення.

Важливою особливістю Концепції є її інтеграційний характер, що передбачає тісну взаємодію різних суб'єктів сектору безпеки: пожежних та рятувальних, правоохоронних органів, розвідувальних структур, військових формувань, а також недержавних і міжнародних організацій тощо. У Концепції також наголошується на широкому спектрі потенційних сценаріїв – від локальних інцидентів із незначними викидами небезпечних речовин до масштабних аварій і навіть застосування ядерної зброї.

Загалом Концепція формує системний підхід до управління ризиками у сфері CBRN-безпеки, поєднуючи стратегічне планування, функціональну інтеграцію та розвиток спроможностей. Її ключовим концептуальним підходом є побудова гнучкої, децентралізованої, але стандартизованої системи реагування, орієнтованої на ефективне функціонування в умовах складних кризових ситуацій, пов'язаних із виникненням CBRN-загроз, та забезпечення узгодженості дій усіх рівнів державного управління.

Друга модель, притаманна Франції, має *інтегрований* характер і не передбачає існування єдиного спеціального CBRN-стратегічного документа. Основою державної політики Франції у сфері протидії загрозам хімічного, біологічного, радіологічного та ядерного характеру є Біла книга з питань оборони та національної безпеки 2013 року (далі – Біла книга)²⁵. У цьому документі проблематика відповідних загроз розглядається у контексті ширшої системи національної безпеки, насамперед через призму терористичної загрози. Документ виходить із того, що масштабна терористична кампанія, особливо за умов одночасного або послідовного ураження кількох об'єктів, здатна спричинити значні людські, матеріальні та психологічні втрати, а також призвести до перевантаження сил безпеки; при цьому застосування CBRN-засобів суттєво підсилює деструктивний ефект таких дій.

Аналітичний підхід, закладений у Білій книзі, передбачає системне дослідження ризиків із високою технологічною складовою, включаючи CBRN-загрози, з метою вдосконалення їх оцінки та формування обґрунтованої політики у сфері запобігання, виявлення та захисту. У цьому контексті підкреслюється необхідність міжнародного та, зокрема, європейського співробітництва, що дозволяє забезпечити уніфікацію підходів до аналізу ризиків та підвищити надійність методологічних інструментів.

Водночас Біла книга закріплює комплексний характер державної політики протидії тероризму, в рамках якої протидія CBRN-загрозам інтегрується у загальну систему безпеки. Така політика реалізується через поєднання превентивних, захисних та проактивних заходів, зокрема шляхом виявлення і нейтралізації незаконних потоків небезпечних матеріалів, захисту території від ворожих проникнень, протидії радикалізації, а також забезпечення безпеки критично важливих об'єктів, транспортної інфраструктури та інформаційних систем. Особливе значення надається збереженню технологічної переваги держави у сфері виявлення CBRN-ризиків.

²⁵ Livre Blanc. Défense et Sécurité Nationale. 2013. URL: <https://www.vie-publique.fr/files/rapport/pdf/134000257.pdf>

Стратегічний огляд національної оборони та безпеки 2017 року²⁶ формує концептуальну основу безпекової політики Франції, у межах якої питання CBRN-безпеки не виокремлюються як самостійний напрям державної політики, а розглядаються як складова ширшого спектра безпекових загроз. Зокрема, відповідні ризики інтегруються у систему стратегічного планування через категорію розповсюдження зброї масового ураження, що охоплює ядерний, хімічний та біологічний компоненти.

Ключове значення щодо питання формування та розвитку національних спроможностей у сфері протидії CBRN-загрозам має актуалізований Національний стратегічний огляд Франції 2025 року²⁷, який визначає стратегічні безпекові пріоритети держави. Зокрема, у документі наголошено на необхідності збереження потенціалу Франції у сфері досліджень, розвідки та технічної експертизи з питань CBRN-загроз.

Нижче наведено порівняльну таблицю, в якій систематизовано інформацію про деякі держави-члени Європейського Союзу за такими критеріями, як: наявність рамкового стратегічного документа у сфері CBRN-безпеки, тип відповідного документа та модель організації державної політики у цій сфері (Табл. 1).

Таблиця 1

Держава	Модель	Наявність рамкового стратегічного документа у сфері CBRN-безпеки	Тип документа
Фінляндія	стратегічно-спеціалізована	Так	стратегія
Німеччина	стратегічно-спеціалізована	Так	концепція
Франція	інтегрована	Ні	-
Італія	інтегрована	Ні	-
Естонія	інтегрована	Ні	-
Латвія	інтегрована	Ні	-
Литва	інтегрована	Ні	-
Бельгія	інтегрована	Ні	-
Угорщина	інтегрована	Ні	-
Іспанія	інтегрована	Ні	-
Австрія	інтегрована	Ні	-

Висновки

Проведений порівняльно-правовий аналіз нормативно-правового та стратегічного забезпечення CBRN-безпеки в окремих європейських державах свідчить про відсутність уніфікованого підходу до регулювання цієї сфери. Фінляндія та Німеччина формують стратегічно-спеціалізовану модель, у якій CBRN-безпека виокремлена в самостійний напрям державної політики, закріплений в окремій стратегії або концепції, що забезпечує цілісність

²⁶ Revue stratégique de défense et de sécurité nationale – 2017. URL: <https://www.vie-publique.fr/files/rapport/pdf/174000744.pdf>

²⁷ Revue Nationale Stratégique 2025. URL: https://www.sgdsn.gouv.fr/files/2025-08/20250713_NP_SGDSN_Actualisation_2025_RNS_FR.pdf

управління ризиками, міжвідомчу координацію та інтеграцію цивільного й військового компонентів.

Натомість Франція демонструє інтегровану модель, у межах якої протидія CBRN-загрозам не виділяється як стратегічний напрям, а імплементується у ширші системи цивільного захисту, оборонного планування та національної безпеки. Державне регулювання протидії CBRN-загрозам реалізується через сукупність галузевих нормативно-правових актів, а також через стратегічні документи загального характеру (білі книги, стратегічні огляди).

Загалом зазначені підходи відображають різний ступінь інституціоналізації CBRN-політики в державах-членах Європейського Союзу та варіативність моделей законодавчого й стратегічного забезпечення у цій сфері. При цьому спільною рисою для всіх трьох держав є комплексний, міжсекторальний характер регулювання, що ґрунтується на поєднанні норм у сферах цивільного захисту, охорони здоров'я, екологічного та безпекового законодавства, а також орієнтація на забезпечення готовності до реагування на широкий спектр CBRN-загроз.

Отримані результати аналізу можуть бути використані для удосконалення національної моделі забезпечення CBRN-безпеки України, зокрема в контексті формування цілісної системи стратегічного планування та посилення міжсекторальної координації.

У зв'язку з цим, чинне правове регулювання CBRN-безпеки потребує чіткого розмежування повноважень між органами державної влади, запровадження системи управління CBRN-ризиками та гармонізації з практиками держав ЄС, що сприятиме підвищенню стійкості цивільного захисту. З огляду на це, вбачається необхідним закріплення на законодавчому рівні поняття CBRN-безпеки як складової національної безпеки та/або цивільного захисту, визначення CBRN-безпеки як окремого напрямку державної політики, забезпечення єдності правового регулювання CBRN-безпеки (цивільний захист, охорона здоров'я, екологічна безпека, оборона).

Проаналізовані підходи держав-членів ЄС свідчать про доцільність розробки політики та довгострокового планування у сфері CBRN-безпеки, зокрема прийняття відповідної стратегії. З урахуванням цього, необхідним для України є:

- забезпечення єдиного стратегічного підходу до управління CBRN-ризиками, а також до планування реагування на CBRN-інциденти;
- запровадження єдиної методології оцінки CBRN-загроз і ризиків;
- інтеграція CBRN-компонента у стратегічні документи у сфері національної безпеки, цивільного захисту та оборони.

Зокрема йдеться про комплексне оновлення спеціального законодавства, що регулює хімічну, біологічну, радіаційну та ядерну безпеку, а саме законів: «Про використання ядерної енергії та радіаційну безпеку» (1995); «Про захист людини від впливу іонізуючого випромінювання» (1998); «Про правовий режим надзвичайного стану» (2000); «Про правовий режим воєнного стану» (2015), «Про боротьбу з тероризмом» (2003); Кодекс цивільного захисту України (2012) та ін. Такий підхід забезпечить системну імплементацию положень державної політики щодо CBRN-безпеки у систему цивільного захисту та галузеве

законодавство, із закріпленням єдиної термінології та механізмів реагування відповідно до досвіду окремих держав ЄС.

*Дослідницька служба
Верховної Ради України*

** Цей документ підготовлений Дослідницькою службою Верховної Ради України як довідковий інформаційно-аналітичний матеріал. Інформація та позиції, викладені в документі, не є офіційною позицією Верховної Ради України, її органів або посадових осіб. Цей документ може бути цитований, відтворений та перекладений для некомерційних цілей за умови відповідного посилання на джерело.*